

Beslut efter granskning av åklagares handläggning av ett ärende rörande brott i nära relation

Sammanfattning

Två åklagare har handlagt ett ärende rörande misstänkt våld och hot om våld i nära relation.

I beslutet uttalar sig riksåklagaren i flera frågor som aktualiseras när en målsägande ger uttryck för att inte vilja medverka i en brottsutredning.

Riksåklagaren anser att åklagarna har brustit i handläggningen av ärendet.

Riksåklagaren redogör för det utvecklingsarbete som pågår i syfte att öka kvaliteten i handläggningen av ärenden av detta slag.

Riksåklagarens beslut

Det särskilda tillsynsärendet avslutas med de uttalanden som framgår nedan.

Tillsynsärendets handläggning m.m.

Sedan målsäganden AR den 25 maj 2016 gjort en brottsanmälan avseende bl.a. grov kvinnofridskränkning och den misstänkte gärningsmannen MJ anhållits i sin utevaro hävde Åklagare 2 vid A åklagarkammare anhållningsbeslutet. Åklagare 1 vid samma kammare beslutade därefter att lägga ned förundersökningen.

En åklagare vid Särskilda åklagarkammaren inledde förundersökning angående tjänstefel avseende åklagares handläggning av ärendet. Den 23 juni 2016 beslutades att förundersökningen skulle läggas ned med motiveringen att det saknades anledning anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats.

Riksåklagaren beslutade den 23 juni 2016 att inleda ett särskilt tillsynsärende. I remissen efterfrågades särskilt hur frågor om bland annat tvångsmedel, målsägandebiträde och nedlägningsbeslutet hade hanterats av åklagarna liksom eventuell dialog i ärendet mellan åklagarna.

Åklagare 1 och Åklagare 2 har lämnat upplysningar och kammarledningen har yttrat sig genom kammarchefen BB. Även områdeschefen CC har yttrat sig. Vidare har viss information inhämtats från Polismyndigheten, Utvecklingscentrum Väst.

Polis- och åklagarakterna har funnits tillgängliga.

Bakgrund m.m.

Målsäganden AR gjorde på kvällen den 25 maj 2016, vid ett personligt besök på polisstationen i S, en brottsanmälan avseende grov kvinnofridskränkning och övergrepp i rättssak och uppgav att MJ vid upprepade tillfällen utsatt henne för våld och hot om våld sedan påskhelgen 2016.

Av anmälan framgår bland annat att AR önskade såväl kontaktförbud som målsägandebiträde och att polisen fick inhämta journalanteckningar från ett sjukhusbesök som hon gjort. Det framgår vidare att AR dokumenterat sina skador genom att själv fotografera dessa, men att hon ville överlämna dessa bilder till polisen vid ett senare tillfälle. Av anmälan framgår också att personen AS antecknats som vittne.

Målsägandeförhör med AR hölls i anslutning till anmälningsupptagningen. Av förhöret framgår utöver anmälningsuppgifterna att AR och MJ börjat umgås i februari 2016 och kort därefter blev ett par och att MJ var svartsjuk och våldsam. I förhöret berättar AR om fyra tids- och platsangivna händelser under vintern/våren 2016 när MJ misshandlat och hotat henne och uppgav vidare att hon misshandlats så många gånger att hon hade svårt att komma ihåg alla tillfällen. Förhöret, som pågick under 90 minuter, avslutades med att AR bland annat uppgav att det fanns fler händelser, men att hon på grund av trötthet vill berätta mer om detta vid ett senare tillfälle.

I anslutning till anmälningsupptagningen upprättade polisen på natten den 26 maj 2016 kl. 02.26 en tjänsteanteckning av vilken bland annat framgår att AR berättat att hennes väninna AS, som alltså upptagits som vittne i anmälan, hade god insyn i vad som har hänt och att väninnan även hade bilder på AR:s skador. Bilderna hade AR skickat till AS innan MJ förstörde AR:s mobiltelefon. I anmälan och det efterföljande förhöret med AR återfinns inte denna information.

Samma natt, dvs. den 26 maj 2016, kl. 02.20 fattade en jouråklagare beslut om att anhålla MJ i sin frånvaro såsom på sannolika skäl misstänkt för grov kvinnofridskränkning. Som skäl för beslutet angavs att det förelåg kollusions- och recidivfara. Jouråklagaren antecknade i samband härmed att AR för polisen uppvisat blåmärken som AR fotograferat med sin mobil.

Beträffande recidivfaran är i tillsynsärendet upplyst att MJ dömts upprepade gånger för bland annat grov misshandel och olaga hot. Vid tiden för anhållningsbeslutet var MJ villkorligt frigiven sedan han dömts för bland annat grov kvinnofridskränkning till fängelse två år och sex månader. Återstående strafftid uppgick till drygt tio månader.

Den 26 maj 2016 lämnade åklagarsidan in en framställan om målsägandebiträde till tingsrätten. I denna upplystes att AR önskade ett kvinnligt biträde och att utsett biträde ombads att snarast kontakta AR.

I promemorior som upprättats av polismannen SS den 26 maj 2016 framgår dels att AR besökte polisstationen på eftermiddagen den dagen, dels att SS tillsammans med andra poliser besökte AR på hennes bostadsadress på kvällen samma dag. Vidare framgår att AR vid besöket på polisstationen gav uttryck för att hon blivit dåligt omhändertagen och att hon inte längre ville medverka i utredningen. Vid besöket hos AR framgår att AR var rädd för MJ och därför ville ligga lågt. Det framgår också att AR informerades om att det hade skickats in en begäran om målsägandebiträde till tingsrätten och att AR påföljande dag ville återkomma i frågan om kontaktförbud. Det har vidare – under rubriken stödbevisning – antecknats att AR bl.a. uppgav att hon i skrift och bild hade dokumenterat de tillfällen som MJ hade skadat och hotat henne och att det fanns vittnen som kunde styrka detta, bland annat en till förnamn angiven person, P, och en granne som tidigare hört bråk. Av anteckningarna framgår att en av de nu nämnda personerna, P, var närvarande under polisens samtal med AR. I denna del framgår också av en tjänsteanteckning upprättad av polisen den 27 maj 2016 att AR vid denna tidpunkt bodde hos sin granne.

Beträffande AR:s dokumentation av skador har, utöver jouråklagarens anteckning, i tillsynsärendet upplysts om att AR vid polisens besök på hennes bostadsadress även visade polismannen SS en bild i sin mobiltelefon där det, enligt vad SS uppgett i den efterföljande rättegången mot MJ, syntes skador på AR:s armar. Denna uppgift har inte antecknats i ovannämnda promemorior.

Fredagen den 27 maj 2016 övertog Åklagare 1 förundersökningsledarskapet och skickade under dagen ett flertal direktiv till polisen om utredningsåtgärder. Bland annat uppdrogs att det skulle hållas ett nytt förhör med AR med inriktning på varje enskild händelse, skadebilden, vilken stödbevisning som fanns och att målsägandebiträdet skulle vara med vid förhöret. Vidare angavs att journalanteckningar och fotografier av skador skulle inhämtas och att en ansökan om kontaktförbud skulle upprättas om AR fortfarande önskade ett sådant förbud. Åklagare 1 upplyste också polisen om att hon skulle vara ledig på måndagen den 30 maj 2016 och att polisen då kunde kontakta Åklagare 2 om behov av åklagarkontakt uppstod.

Den 27 maj 2016 förordnade tingsrätten advokaten KK som målsägandebiträde för AR. KK hade samma dag kontakt med AR och meddelade därefter polisen att AR var rädd för MJ och ville ha helgen på sig för att fundera över sin medverkan i utredningen. Samma dag meddelade AR polisen att AR inte tillät att journalanteckningar inhämtades innan hon hade bestämt sig för om hon skulle medverka i utredningen eller inte och att hon inte hade någon aning om var MJ befann sig.

Beträffande handläggningen i övrigt den 27 maj 2016 framgår av handlingar i Åklagarmyndighetens diarieföringssystem Cåbra – främst tjänsteanteckningar upprättade samma dag av polisen – sammanfattningsvis följande. Åklagare 1 hade på eftermiddagen muntlig kontakt med utredande polis och det bestämdes att om AR ville medverka och det fanns möjlighet att hålla förhör med henne under helgen den 28–29 maj så skulle ett sådant förhör hållas, annars skulle förhöret äga rum efterföljande måndag eller tisdag den 30 respektive 31 maj och att Åklagare 1 – sedan polisen underrättat henne om beskedet från advokaten KK – gjorde bedömningen att en förnyad kontakt med AR skulle äga rum på måndagen. Om AR under helgen skulle ge uttryck för att inte vilja medverka bestämdes att polisen skulle kontakta jouråklagare för hävning av anhållningsbeslutet.

Beträffande MJ framgår av handlingarna att polisen efterlyst honom i NEPU (Nationellt efterlysta personer och U-bok) och att polisen avsåg att eftersöka honom i syfte att verkställa anhållningsbeslutet. Polisen hade i anledning härav den 27 maj kontakt med en handläggare på frivården som skulle återkoppla i frågan senare under dagen. Det framgår inte av handlingarna om någon återkoppling skedde och inte heller om ytterligare ansträngningar gjordes för att gripa MJ.

Måndagen den 30 maj 2016 kl. 10.31 hölls ett förhör med AR. Förhöret – som pågick i cirka 20 minuter – ägde rum i en polisbil på en gatuadress i S och av förhörsutskriften framgår att advokaten KK inte var närvarande. I förhöret uppgav AR att hon inte kände sig redo att gå vidare, att hon inte orkade medverka i utredningen och att AR tyckte att polisen utsätter henne för fara genom att utreda det hela. Hon uppgav vidare att om ärendet inte går vidare till tingsrätten ville hon inte gå runt och vara orolig och rädd.

Den 30 maj 2016 kl. 13.38 hävde Åklagare 2 anhållningsbeslutet på MJ.

Åklagare 1 beslutade den 1 juni 2016 att lägga ned förundersökningarna angående grov kvinnofridskränkning och övergrepp i rättssak. Som skäl för beslutet angavs att det inte längre fanns anledning att fullfölja förundersökningarna då det på befintligt utredningsmaterial inte gick att bevisa att den som varit misstänkt gjort sig skyldig till brott och att ytterligare utredning inte kunde antas förändra bevisläget på ett avgörande sätt.

Den 4 juni 2016 greps och anhölls MJ för försök till mord på AR. Efter att AR avlidit häktades MJ den 9 juni 2016 så som på sannolika skäl misstänkt för mord. Förundersökningsledare var kammaråklagare TK vid A åklagarkammare. Den tidigare nedlagda förundersökningen avseende grov kvinnofridskränkning återupptogs. TK rubricerade därefter om brottet till grov fridskränkning. Under förundersökningen avseende sistnämnda brott hölls vittnesförhör med bl.a. AS och P, dvs. de två personer som även förekom i den tidigare nedlagda förundersökningen.

Den 29 september 2016 väckte TK åtal mot MJ för bland annat mord och grov fridskränkning. Av åtalet framgår beträffande sistnämnda brott att MJ delvis erkände och att TK härutöver som muntlig bevisning åberopade vittnesförhör med bl.a. AS och P.

Tingsrätten dömde den 25 oktober 2016 MJ för bl.a. mord och grov fridskränkning och bestämde påföljden till fängelse på livstid. MJ överklagade domen, dock inte beträffande den grova fridskränkningen. Svea hovrätt meddelade dom den 22 december 2016 och bestämde – såvitt nu kan vara av intresse – påföljden till fängelse 18 år. Riksåklagaren överklagade domen till Högsta domstolen och yrkade att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid. Högsta domstolen beslutade dock att inte meddela prövningstillstånd, vilket innebär att hovrättens dom står fast.

Upplysningar m.m.

Åklagare 1 har upplyst huvudsakligen följande.

Jag övertog förundersökningen fredagen den 27 maj 2016. MJ var då anhållen i sin frånvaro för grov kvinnofridskränkning och framställan om målsägandebiträde hade givits in till tingsrätten av en annan åklagare. Min första åtgärd var, efter att ha tagit del av handlingarna, att ta kontakt med handläggande polis för att efterhöra hur beslutet om anhållandet i frånvaro skulle kunna verkställas. Handläggare hos polisen var polisinspektör AO som upplyste mig om att polisen inte hade någon känd adress eller arbetsplats för den misstänkte men att han var efterlyst. Inte heller målsäganden visste var den misstänkte befann sig.

Mitt inledande direktiv den 27 maj 2016 var att, under tiden den misstänkte eftersöktes, hålla ett nytt förhör med målsäganden med inriktning på mer detaljer om varje händelse, vilka skador hon fått och eventuell stödbevisning som fanns. Orsaken till att ett nytt förhör skulle hållas var att det första förhöret var knapphändigt och att det framgick av handlingarna, både målsägandeförhöret och en pm från polisen, att målsäganden hade mer att berätta. Det framgick även av utredningen att målsäganden var tveksam till att medverka i fortsatta förhör. Jag skrev

därför i direktiv att målsägandebiträdet, som då hade förordnats, skulle närvara vid förhöret med målsäganden. Jag gav även direktiv om att ta in journaler från målsägandens läkarbesök och hennes egna fotografier av skador, vilket dock polisen aldrig hann göra eftersom målsäganden drog tillbaka sitt samtycke till inhämtande av journaler i telefonsamtal med inspektör AO samma dag. Vidare gav jag direktiv om att en ansökan om kontaktförbud skulle upprättas om målsäganden begärde det. Målsäganden hade tidigare sagt att hon ville avvakta med en sådan ansökan till dess hon bestämt om hon skulle medverka i förundersökningen eller inte.

Samma dag, dvs. den 27 maj 2016, fick jag besked per telefon av inspektör AO att målsäganden bokat ett möte kl. 14.00 med sitt målsägandebiträde för att rådgöra med henne angående sin medverkan i utredningen. Senare under eftermiddagen fick jag besked av inspektör AO att målsäganden träffat målsägandebiträdet och kommit fram till att hon ville fundera på sin medverkan i utredningen över helgen. Jag hade inte själv kontakt med målsägandebiträdet angående mötet men tog däremot del av en pm som beskrev polisens kontakter med målsägandebiträdet. Av denna framgick att målsäganden var tveksam till sin fortsatta medverkan och ville diskutera det med sina vänner över helgen. Jag beslutade mig för att inte ändra anhållningsbeslutet i frånvaro utan ge målsäganden tid att fundera.

Jag gav därefter polisen direktiv om att kontakta jouråklagare för eventuellt hävande av anhållningsbeslutet om det framkom under helgen att målsäganden beslutat sig för att inte medverka. Om målsäganden beslutade sig för att medverka skulle förhör bokas in så snart som möjligt med målsägandebiträdet närvarande. Eftersom jag skulle vara ledig på måndagen den 30 maj 2016 överlämnades ärendet därefter till Åklagare 2. Jag förklarade för Åklagare 2 att min bedömning i det läget var att målsägandens medverkan krävdes för att det skulle finnas tillräckliga skäl att ha den misstänkte anhållen i frånvaro. Om besked kom att målsäganden inte ville medverka i nya förhör skulle anhållningsbeslutet i frånvaro enligt min uppfattning hävas. Min bedömning var, baserad på tidigare erfarenheter, att den misstänkte, trots allvarliga brottsmisstankar, inte skulle bli häktad om målsäganden inte längre ville medverka i mer utförliga förhör samt ge polisen tillgång till journaler från läkarbesök, kontakt-uppgifter till fler vittnen och annan utredning som målsäganden för-fogade över. Jag bedömde att den bristen inte heller kunde läkas av annan då tillgänglig utredning i ärendet.

När jag åter var i tjänst, tisdagen den 31 maj 2016, satt jag i huvudförhandling större delen av dagen och hann inte följa upp ärendet mer än att jag kunde konstatera att anhållningsbeslutet i frånvaro hävts dagen innan.

Dagen därpå, onsdagen den 1 juni 2016, gav jag direktiv till polisen om att jag ville ta del av alla nya handlingar i utredningen. Jag fick då ett förhör med målsäganden från den 30 maj 2016 samt två pm avseende polisens kontakter med målsäganden och målsägandebiträdet. Av förhöret framgick att AR inte ville gå vidare med sin anmälan. På frågan om hon skulle vilja fortsätta om hon fick stöd och hjälp under processen svarade hon att eftersom det inte fanns några garantier för hur det skulle gå i tingsrätten ville hon inte gå runt och vara orolig och rädd på grund av detta. Det framgick även av förhöret att hon ansåg att polisen utsatte henne för fara genom att utreda anmälan vidare. Målsäganden uppgav att situationen hade lugnat ner sig och att den misstänkte inte hade hört av sig till henne på några dagar. Målsäganden hade börjat bo hemma igen och trodde inte att den misstänkte kände till anmälan.

Jag tog därefter kontakt med inspektör AO för att efterhöra om detta även innebar att målsäganden inte heller lämnade samtycke till att polisen skulle få ta ut journaler från läkarbesök, vilket hon bekräftade. Jag har inget minne av om ansökan om kontaktförbud var uppe för diskussion i det läget. Eftersom målsäganden inte ville medverka i polisförhör, såvitt avsåg den del som gällde polisanmälan, drog jag slutsatsen att målsäganden inte heller ville ansöka om kontaktförbud. Mig veterligen upprättades inte heller någon ansökan om kontaktförbud.

Efter att ha tagit del av de nya uppgifterna i utredningen beslutade jag samma dag, dvs. den 1 juni 2016, att lägga ner förundersökningen.

Innan jag fattade beslutet att lägga ner förundersökningen ringde jag till inspektör AO och meddelade henne att jag hade för avsikt att lägga ner ärendet. Jag bad henne ringa upp målsäganden och meddela detta samt upplysa målsäganden om att hon kunde höra av sig när som helst om hon ändrade sig och ville medverka i utredningen samt att jag då skulle ompröva mitt nedlägningsbeslut. Jag bad inspektör AO uppmana målsäganden att fortsätta sina kontakter med Brottsoffersamordningen för att ordna med ett skyddat boende.

Skälen till mitt beslut att lägga ner förundersökningen var följande. I det aktuella fallet bedömde jag att målsägandens medverkan var en nödvändig förutsättning för att förundersökningen skulle kunna drivas framåt och brott eventuellt kunna styrkas i slutändan. I utredningen fanns endast ett relativt detaljfattigt förhör med målsäganden, ett förhör som mig veterligen inte hade videofilmats. Vidare förhör med målsäganden var därför nödvändiga för att få en mer fullständig och detaljerad beskrivning av händelserna. Därutöver var målsäganden den som förfogade över den stödbevisning som, enligt hennes egna uppgifter, fanns tillgänglig i form av fotografier av skador, kontaktuppgifter till fler vittnen samt samtycke till inhämtande av journaler från läkarbesök. I några enstaka fall har jag i och för sig varit med om

att den tilltalade dömts trots att målsäganden inte medverkat fullt ut under förundersökningen. I dessa fall har det dock alltid funnits fler och mer detaljerade målsägandeförhör samt dokumenterade skador eller liknande, något som alltså saknades i den aktuella utredningen.

Ett alternativ i detta läge hade naturligtvis varit att fortsätta förundersökningen och då göra ytterligare försök att få målsäganden att medverka i utredningen. Mot bakgrund av att målsäganden redan inledningsvis var tveksam till att medverka, att målsäganden redan rådgjort med sitt målsägandebiträde, att målsäganden fått tid att överväga sitt beslut över helgen samt att målsäganden på ett tydligt sätt uttryckt att hon utsattes för fara genom att utredningen pågick, gjorde jag bedömningen att målsäganden verkligen bestämt sig för att inte medverka i en eventuell fortsatt utredning. Som ovan nämnts var jag dock noggrann med att, genom polisens försorg, tillse att målsäganden underrättades om att hon kunde höra av sig om hon ändrade sig och ville medverka samt att nedläggningsbeslutet i så fall skulle omprövas.

Jag vill här framhålla att jag genom det aktuella nedläggningsbeslutet frångick min rutin att alltid delge misstanke när möjlighet finns samt vidta alla återstående utredningsåtgärder. Anledningen till att jag frångick min normala rutin var inte enbart att jag bedömde att det inte skulle gå att styrka brott utan målsägandens medverkan. Jag ville genom mitt beslut också undvika att situationen förvärrades för målsäganden genom en ökad risk för eventuella repressalier från den misstänkte, utan att utredningen ledde till en förändring av målsägandens situation. När jag gjorde denna bedömning tog jag hänsyn till följande: att målsäganden inte befann sig på ett skyddat boende, brottsmisstankarnas allvar, att det inte fanns möjlighet att ha den misstänkte frihetsberövad samt att den misstänkte ännu inte verkade känna till utredningen. Målsäganden hade dessutom tidigare antytt för den misstänkte att hon skulle koppla in polisen och han hade då blivit arg, vilket gjort henne rädd för repressalier. Därutöver hade målsäganden på ett tydligt sätt uttryckt att hon utsattes för fara genom att utredningen pågick.

Sammanfattningsvis lades alltså förundersökningen ner för att min bedömning var att brott inte kunde styrkas med de omständigheter som förelåg men jag ville genom mitt beslut också undvika att målsägandens situation förvärrades.

Åklagare 2 har upplyst bl.a. följande.

Åklagare 1, som var förundersökningsledare, gav den 27 maj polisen direktiv om att jouråklagare omgående skulle kontaktas om målsäganden inte ville medverka. Polisen fick besked om att under-

tecknad skulle kontaktas om så var fallet eftersom Åklagare 1 var ledig på måndagen den 30 maj.

Jag fick en föredragning av ärendet av Åklagare 1. Det framkom att målsäganden i ett förhör berättat om ett flertal fall av misshandel. Några vittnen fanns för närvarande inte angivna. Åklagare 1 gjorde bedömningen att målsäganden måste höras på nytt. Av något skäl, som jag nu inte kan erinra mig, fanns det anledning betvivla att målsäganden hade för avsikt att medverka i vidare utredning. Om målsäganden inte ville medverka i utredningen så borde, enligt Åklagare 1, anhållningsbeslutet i utvaro hävas.

Polisen kontaktade mig måndagen den 30 maj och uppgav att man fått kontakt med målsäganden som då hade uppgivit att hon inte hade för avsikt att medverka i förhör, att polisen inte fick tillåtelse att ta in journaler från sjukvården och att hon inte ville berätta om det fanns eventuella vittnen till misshandel begången mot henne. Jag bedömde att den misstänkte inte, på det material som förelåg skulle bli häktad, och att det inte heller fanns några möjligheter att gå framåt i utredningen, varför jag hävde anhållandet i utvaro kl. 13.38. Jag har inte därefter vidtagit några åtgärder i ärendet.

BB har uppgett följande.

Åklagare 1 har på ett mycket utförligt sätt beskrivit omständigheterna i ärendet och hur hon bedömt förutsättningarna för fortsatt utredning givet de förhållanden som förelåg.

Utredningar av så kallat relationsvåld måste så långt som möjligt genomföras så långt det är rimligt. Åklagarmyndigheten har sedan många år väl etablerade rutiner och rekommendationer för sådana ärenden. Som ett led i dessa utredningar är ett frihetsberövande av den för brottet misstänkte personen ett viktigt led. Ett annat viktigt led är att snabbt utreda och säkra den bevisning som finns i ärendet, ofta genom utförliga målsägandeförhör och inhämtande av journaler m.m.

Det åligger den ansvarige förundersökningsledaren, åklagaren, att fortlöpande pröva om ett frihetsberövande ska bestå och att även besluta om vilka förundersökningsåtgärder som ska vidtas. I detta ligger att även pröva om det bedöms troligt att det är möjligt att genomföra fortsatt utredning.

Åklagare 1s bedömning att det inte var möjligt att fortsätta utredningen eftersom målsäganden inte ville medverka, trots att den misstänkte var frihetsberövad, framstår som helt rimlig. För att det ska vara möjligt att fullgöra åtalsplikten och skyldigheten att utreda brott även mot målsägandens vilja i ett fall av detta slag måste omfattande annan bevisning kunna förebringas. I detta fall synes inte några sådana

alternativa bevis, och därmed alternativa sätt att kunna genomföra utredning och väckande av åtal, ha förelegat.

Åklagare 1s bedömning att ett fortsatt frihetsberövande och delgivning av misstanke troligen förvärrat situationen för målsäganden framstår som helt rimlig givet att målsäganden givit uttryck för att hon ändå inte avsåg att medverka i fortsatt utredning.

Åklagare 2s handläggning av ärendet har, som han själv beskriver det i sin inlaga i ärendet, varit högst temporär och byggt på den föredragning han fått av Åklagare 1. Hans beslut att häva anhållningsbeslutet framstår som helt rimligt, både givet det förhållandet att hans handläggning var temporär och huvudsakligen byggt på en föredragning men också givet de faktiska omständigheterna i sak.

CC har uppgett följande.

Åklagare 1 har, precis som BB framhåller, utförligt beskrivit vilket underlag hon haft och vilka förutsättningar som förelegat inför de olika bedömningarna som hon gjort i ärendet.

Jag delar BBs uppfattning att Åklagare 1 gjort vad som ankom på henne som förundersökningsledare för att driva ärendet framåt och att de bedömningar hon gjort varit rimliga och riktiga sett till det beslutsunderlag som fanns och förutsättningarna i ärendet.

Rättslig reglering

De grundläggande bestämmelserna om åtal finns i 20 kap. rättegångsbalken (RB). Enligt 20 kap. 6 § RB ska åklagare om inte annat är föreskrivet väcka åtal för brott som hör under allmänt åtal. Åklagare har enligt denna regel en absolut åtalsplikt. Principen om absolut åtalsplikt innebär att en åklagare är skyldig att väcka åtal så snart bevismaterialet är sådant att åklagaren på objektiva grunder kan förvänta sig en fällande dom. Den absoluta åtalsplikten är försedd med åtskilliga lagreglerade undantag där åklagare i stor utsträckning ha anförtrots en viss lämplighetsprövning av åtalsfrågan. Några sådana undantagsregler är inte relevanta i detta ärende. Som ett utflöde av principen om absolut åtalsplikt gäller även en absolut förundersökningsplikt.

Reglerna om förundersökning återfinns i 23 kap. RB och i förundersökningskungörelsen (1947:948), FUK. Förundersökning ska enligt 23 kap. 1 § första stycket RB inledas så snart det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats. För förundersökningar gäller enligt 23 kap. 4 § första stycket RB en objektivitetsprincip. Enligt 23 kap. 4 § andra stycket samma balk ska en förundersökning läggas ned om det inte längre finns anledning till dess fullföljande. Kravet på objektivitet gäller också ställningstagandet ifråga om frågan om förundersökningen ska läggas ned eller inte.

Den åklagare som leder förundersökningen har ansvar för förundersökningen i dess helhet. Han eller hon ska se till att utredningen bedrivs effektivt och att den enskildes rättssäkerhetsintressen tas till vara. Förundersökningsledaren ska också ge dem som biträder honom eller henne behövliga direktiv för arbetet (1 a § FUK). Själva utredningsarbetet utförs så gott som alltid av Polismyndigheten. Åklagaren styr arbetet genom direktiv till dem som biträder åklagaren, jfr 23 kap. 3 § andra stycket RB.

Enligt 4 kap. 4 a § brottsbalken är påföljden för grov kvinnofridskränkning fängelse i lägst nio månader och högst sex år. Den som är på sannolika skäl misstänkt för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer får häktas om det med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller någon annan omständighet finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff (flyktfara), genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar sakens utredning (kollusionsfara) eller fortsätter sin brottsliga verksamhet (recidivfara).

Om det finns skäl att häkta någon får personen anhållas i avvaktan på rättens prövning av häktningsfrågan. Beslut om anhållande meddelas av åklagaren. Har ett beslut att anhålla någon meddelats i den misstänktes frånvaro ska han eller hon förhöras så snart beslutet har verkställts. Har åklagaren inte redan underrättats om frihetsberövandet ska det skyndsamt anmälas till åklagaren. Åklagaren ska efter förhöret omedelbart besluta om den misstänkte ska förbli anhållen (24 kap. 8 § RB).

När någon grips eller anhålls eller när ett anhållningsbeslut som meddelats i frånvaro verkställs ska den frihetsberövade få besked om det brott som han eller hon är misstänkt för samt grunden för frihetsberövandet. Den som anhålls eller häktas har rätt att ta del av de omständigheter som ligger till grund för beslutet om anhållande eller häktning (24 kap. 9 och 9 a §§ RB).

Skälen för beslutet

Utgångspunkten för min granskning är inte att bedöma om mordet på AR hade kunnat förhindras. De synpunkter som förs fram om handläggningen ska inte uppfattas så att åklagarna i det granskade ärendet kan hållas ansvariga för det som inträffade den 4 juni 2016. Syftet med granskningen är i stället att ta ställning till om åklagarnas handläggning av ärendet uppfyller de krav som kan ställas på lagenlighet, enhetlighet och följdriktighet. Granskningen är begränsad till den handläggning som förekommit vid Åklagarmyndigheten.

Att åtal sedermera väcktes mot MJ och att MJ fälldes i domstol för brottsligheten betyder inte i sig att de tidigare ställningstagandena var felaktiga. Granskningen utgår i stället från de sakförhållanden som förelåg vid tiden för den första utredningen och de krav som bör kunna ställas på att de

utredningsåtgärder som stått till buds har vidtagits så långt det varit möjligt och befogat samt att åklagarna även i övrigt har bedrivit förundersökningen på ett objektivet, effektivt och rättssäkert sätt.

I ärenden som rör våld och hot i nära relation finns från åklagarsynpunkt ofta utrednings- och bevissvårigheter. De bedömningar som ska göras är svåra och bevisläget är inte sällan komplext. Åklagaren har att vid varje givet tillfälle kritiskt granska den bevisning som har tagits fram och försöka avgöra i vad mån det finns ytterligare utredningsåtgärder som kan vidtas som kan förändra bevisläget åt något håll. Att det är åklagare som ska leda förundersökningar i dessa ärenden beror enligt Justitieombudsmannen bl.a. på att åklagare förväntas vara bättre skickade än polisen på detta. Som Justitieombudsmannen också har framhållit finns det därför skäl att ställa relativt höga krav på hur åklagare fullgör förundersökningsledarskapet i ärenden som handlar om våld och hot i nära relation (JO:s beslut 2012-05-16, dnr 1703-2011, 6108-2011 och 6121-2011).

Som ett stöd för åklagares handläggning av ärenden av detta slag finns bland annat Åklagarmyndighetens handböcker Handläggning av fridskränkingsbrotten (Utvecklingscentrum Göteborg, 2006) och Bemötande av brottsoffer (Utvecklingscentrum Göteborg, 2012). Med utgångspunkt i det som är relevant för granskningen av detta ärende redovisas här i korthet vad som i handböckerna sägs om den särskilda utredningsproblematik som kan finnas vid utredningar om våld i nära relation och vissa överväganden som emellanåt måste göras vid ledningen av sådana utredningar.

I handböckerna konstateras att förundersökningar om brott i nära relation ofta för med sig särskilda bevissvårigheter. Brotten begås i princip alltid bakom stängda dörrar och det saknas därför ofta vittnen, teknisk bevisning eller annan stabil stödbevisning. En annan särskild svårighet hänger samman med att brotten begås mot en närstående. Det kan därför finnas lojaliteter och känslomässiga bindningar som gör målsäganden och vittnen särskilt känsliga för påverkan från den misstänktes sida. Inte sällan förekommer det att målsäganden inte vill anmäla brott till polisen eller säger sig inte vilja medverka i brottsutredningen (se bl.a. Brottsförebyggande rådets rapport 2014:8 s. 76 ff., rapport 2009:12 s. 37 ff. och rapport 2002:14 s. 29 f. och däri gjorda hänvisningar).

Med hänsyn till nu nämnda bevissvårigheter är det av särskild vikt att tillgänglig stödbevisning säkras effektivt och att förutsättningarna optimeras för målsäganden när det bland annat gäller hans eller hennes medverkan. Det sistnämnda kan ske på olika sätt och t.ex. ta sikte på frågor om målsägandebiträde, kontaktförbud och själva förhörssituationen, dvs. under vilka förhållanden målsäganden ges möjlighet att lämna sina uppgifter.

Allmänt gäller att målsägandeförhör som hållits i anslutning till ett anmälningstillfälle normalt bör följas upp med ett ytterligare förhör i lugn miljö och att ett eventuellt förordnat målsägandebiträde då bereds möjlighet att närvara. Förundersökningsledaren bör i sådana fall överväga om förhöret ska videodokumenteras. I vart fall vid allvarlig brottslighet bör åklagaren också ha kontakt med målsägandebiträdet och bl.a. informera honom eller henne om vad som förväntas ske i utredningen.

Om en målsägande ger uttryck för att han eller hon inte längre vill medverka i utredningen gäller som en grundläggande åtgärd att målsäganden bör kallas till förhör med personlig närvaro och höras om tidigare lämnade uppgifter är riktiga och om skälen till sin ändrade inställning. Åklagaren måste alltid i dessa fall överväga om ytterligare förundersökningsåtgärder kan vidtas eller om brott bedöms kunna styrkas trots att målsäganden inte medverkar. Enbart det förhållandet att målsäganden inte vill medverka i utredningen bör inte medföra att förundersökningen omedelbart läggs ned. Ny stödbevisning kan också bidra till att motivera målsäganden att medverka i utredningen igen.

Med den redovisning av de rättsregler som aktualiseras och de uttalanden som görs i handböckerna kommer jag nu att närmare granska hur Åklagare 1 och Åklagare 2 i egenskap av förundersökningsledare har handlagt ärendet.

Åklagare 1 var med undantag för den 30 maj 2016 förundersökningsledare i ärendet från fredagen den 27 maj 2016 till onsdagen den 1 juni 2016 då hon beslutade att lägga ned förundersökningen. Åklagare 2 å sin sida övertog den 30 maj 2016 tillfälligt förundersökningsledarskapet och därmed det fulla utredningsansvaret. Han hävde då anhållningsbeslutet avseende MJ varefter ansvaret för förundersökningen återgick till Åklagare 1 dagen därpå.

De två beslut som det finns anledning att ägna särskild uppmärksamhet är beslutet att häva anhållningsbeslutet och beslutet att lägga ned förundersökningen.

Beslutet att häva anhållningsbeslutet

Jag börjar med att bedöma Åklagare 2s beslut att häva anhållningsbeslutet.

Åklagare 1 hade den 30 maj 2016 tillfälligt överlämnat ärendet – och därmed även förundersökningsledaransvaret – till Åklagare 2 eftersom Åklagare 1 skulle vara ledig den dagen. Av Åklagare 2s upplysningar framgår att både han och Polisen varit införstådda med att det var han som i Åklagare 1s frånvaro skulle ta ställning till anhållningsfrågan den dagen. Från dessa utgångspunkter hade således Åklagare 2 när polisen kontaktade honom inträtt som förundersökningsledare och iklätt sig det fulla ansvaret för förundersökningen.

Vad gäller anhållningsbeslutet i frånvaro hade Åklagare 2 i sin egenskap av förundersökningsledare en skyldighet att göra en kontinuerlig prövning av anhållningsbeslutet och att häva det beslutet om det inte längre funnits skäl till det. Åklagare 2 har i den delen upplyst om att han på det material som förelåg – i likhet med Åklagare 1 – gjorde bedömningen att MJ inte skulle bli häktad och att det inte fanns några möjligheter att gå framåt i utredningen eftersom AR gett uttryck för att inte vilja medverka.

Enligt min uppfattning förefaller jouråklagarens beslut att i anslutning till det allra första förhöret med AR anhålla MJ i dennes frånvaro som välgrundat. Sedan AR förklarat att hon inte längre ville medverka i utredningen har bevisläget ändrats och Åklagare 2 var därmed skyldig att pröva om det fortfarande fanns tillräckliga skäl för att MJ skulle vara anhållen i sin frånvaro. Det skulle kunna diskuteras om det korta kompletterande förhöret i polisbilen med AR innebar att AR:s inställning kommit till uttryck på ett så definitivt sätt att detta i sig borde föranleda att anhållningsbeslutet upphävdes. Detta är emellertid en utpräglad bedömningsfråga, där det måste finnas ett relativt stort utrymme för en åklagare att komma till olika slutsatser. Åklagare 2 kan därför inte kritiseras för beslutet att häva anhållningsbeslutet.

Jag noterar emellertid att Åklagare 2 i sina upplysningar anfört att Åklagare 1 vid överlämnandet av ärendet hade gett uttryck för att anhållningsbeslutet borde hävas om målsäganden inte var villig att medverka i utredningen. Det föranleder påpekandet från min sida att en åklagare som tillfälligt övertar förundersökningsledarskapet inte kan begränsa sitt ansvar till sådant som den ordinarie förundersökningsledaren lyfter fram. Den som tillfälligtvis går in som förundersökningsledare kan inte heller luta sig mot de bedömningar som den ordinarie förundersökningsledaren gör.

Vad Åklagare 2 själv uppgett om sin handläggning måste förstås så att han inte gjorde något försök att bilda sig en helhetsuppfattning av utredningsläget utan nöjde sig med den information han fått från Åklagare 1 och Polisen. Således får det anses framgå att Åklagare 2 inte övervägde vilken betydelse vittnena AS och P samt de omtalade fotografierna av skadorna skulle kunna komma att få för bevisläget. Detta skedde trots att Åklagare 2 den dagen var fullt ut ansvarig för brottsutredningen. I linje med det Justitieombudsmannen uttalat i andra sammanhang är detta inte godtagbart (se bl.a. JO beslut 2012-05-16, dnr 1703-2011, 6108-2011 och 6121-2011). Åklagare 2 har i detta hänseende brustit i sitt förundersökningsledarskap på ett sätt som inte har varit acceptabelt.

Beslutet att lägga ned förundersökningen

Jag övergår här efter till att bedöma Åklagare 1s beslut att lägga ned förundersökningen.

Rent generellt gör en vägran av en målsägande att medverka i en brottsutredning det ofta svårt att driva utredningen vidare på ett meningsfullt sätt. Om det inte finns några andra uppgifter att tillgå än en målsägandes muntliga uppgifter kan ett beslut att lägga ned en förundersökning när målsäganden vägrar medverka självfallet vara korrekt.

I det granskade ärendet fanns dock vid den tidpunkt som ärendet lades ned konkreta uppgifter om vem som kunde misstänkas för den anmälda brottsligheten, uppgifter om vittnen och uppgifter om fotografier av skador.

Beslutet att lägga ned förundersökningen måste med utgångspunkt från Åklagare 1s motivering till nedläggningsbeslutet och upplysningar i förevarande ärende uppfattas så att hon ansåg att den stödbevisning som den tillgängliga utredningen vid tillfället för beslutet pekade ut trots detta inte skulle vara tillräcklig för att kunna driva förundersökningen vidare efter det att AR förklarat att AR inte längre ville medverka i utredningen.

Brottet grov kvinnofridskränkning hör till de brott där det råder absolut åtalsplikt och absolut förundersökningsplikt. En målsägande i en förundersökning avseende sådana brott disponerar inte över frågan om den anmälda brottsligheten ska utredas eller inte. Det kan, som nämnts ovan, finnas många skäl till att en målsägande säger sig inte längre vilja medverka i utredningen. Det ankommer på förundersökningsledaren att i sådana situationer värdera såväl målsägandens uppgifter om att han eller hon inte längre vill medverka som de uppgifter som målsäganden dittills lämnat i utredningen.

Därutöver har förundersökningsledaren att ta ställning till om den övriga bevisning som kan finnas att tillgå utgör tillräcklig grund för att driva ärendet vidare. För att kunna bedöma dessa frågor krävs att förundersökningsledaren föranstaltar om de utredningsåtgärder som krävs för att åklagaren så snabbt som möjligt ska få fram det erforderliga beslutsunderlaget. Det är viktigt inte minst för möjligheten att säkra bevisning att förundersökningsledaren skyndsamt tar ställning till dessa frågor och att erforderliga utredningsåtgärder vidtas utan dröjsmål.

Målsägandens uppgifter

Vad först gäller målsägandens uppgifter borde enligt min mening de nytilkomna uppgifterna från AR om att AR inte ville medverka i utredningen bedömts i ljuset av att dessa uppgifter lämnades av AR under ett kort förhör i en polisbil, utan att målsägandebiträdet var närvarande. Trots att AR uppgav att hon inte längre ville medverka i utredningen fanns det som jag ser det inget konkret som tydde på att AR vid anmälningstillfället överdrivit situationen eller att de uppgifter som hon lämnat vid anmälningsupptagningen och i det

förhör som då hölls med henne var felaktiga. Att AR under kvällstid sökt sig till en polisstation för att anmäla brottsligheten och även enligt egen uppgift talat med andra personer om sin situation samt att hon dokumenterat skador genom att fotografera dem och dessutom skicka fotografierna vidare till ett namngivet vittne talade för att ytterligare åtgärder borde vidtagits även i detta avseende.

Förhöret med AR i omedelbar anslutning till anmälningstillfället hölls i en och en halv timme. Det innehöll inte all information som fordras för ett åtal men var å andra sidan på flera punkter fylligare än vad som får anses vara normalt i ärenden av detta slag.

Det kan finnas skäl att i detta sammanhang också särskilt kommentera det förhållandet att polisen efter åklagarens direktiv kontaktat AR i syfte att ta reda på om AR ville driva ärendet vidare. Oavsett hur de polismän som höll förhöret i polisbilen kom att uttrycka sig finns det en stor risk att en målsägande uppfattar en kontakt av detta slag som ett uttryck för en önskan hos brottsutredande myndigheter att inte behöva utreda ett visst brott. Särskilt förhör av detta slag måste ske under sådana former att de inte ger fog för ett ifrågasättande av de utredande myndigheternas objektivitet. Justitieombudsmannen har ifrågasatt om inte en sådan förfrågan står i strid med skyldigheten att åtala brott som hör under allmänt åtal och den därtill kopplade förundersökningsplikten (se JO:s beslut 2007-11-22, dnr 4460-2007).

Det är inte helt klarlagt hur direktiven till polisen formulerades vad gäller förhöret med AR. Det bedöms inte vara möjligt att få ytterligare klarhet i den frågan. Även om Åklagare 1 från den utgångspunkten inte kan lastas för hur den utredningsåtgärden kom att utföras menar jag att hon borde beaktat de omständigheter under vilka det tillkommande förhöret hölls när hon värderade de uppgifter som AR lämnade i polisbilen. Det gäller särskilt som dessa uppgifter visade sig bli helt avgörande för beslutet att lägga ned förundersökningen.

Det har inte framkommit några omständigheter som talar för att det har funnits skäl att frånga de handläggningsrutiner som anges i handböckerna när en målsägande säger sig inte vilja medverka i en polisutredning.

I stället för att lägga ned förundersökningen borde AR således ha kallats till ett förhör på polisstationen och under ordnade former med biträde av målsägandebiträdet advokaten KK, tillfrågats om AR:s tidigare lämnade uppgifter var riktiga och om skälen till sin ändrade inställning samt andra för utredningen relevanta faktorer. Vid ett sådant förhör hade dessutom frågor om bland annat det av AR efterfrågade kontaktförbudet kunnat avhandlas. Någon konkret omständighet som talar emot att ett förhör med AR skulle kunna komma till stånd har inte framkommit.

Övrig bevisning

Så som jag utvecklat ovan hade förundersökningsledaren att överväga även vilken annan bevisning än målsägandens uppgifter som fanns och möjligheterna att på den vägen skaffa sig ett bättre beslutsunderlag i förundersökningsfrågan. Utifrån de uppgifter och uppslag som fanns i utredningen konstaterar jag att det fanns mer att göra även i detta avseende.

I den polisanmälan som upprättades när AR kom till polisstationen hade antecknats att det fanns ett vittne som AR namngivit, väninnan AS. I en tjänsteanteckning som upprättats av en polisman i direkt anslutning till polisanmälan angavs i den delen att AR berättat att AS hade god insyn i vad som hänt och att väninnan hade bilder på AR:s skador som AR skickat till väninnan. Ett vittnesförhör kunde ha hållits med AS och åtgärder vidtagits för att säkra bildmaterialet. Vidare angavs i jouråklagarens anteckningar i diarieföringssystemet Cåbra att AR för polisen uppvisat blåmärken. Åtgärder kunde ha vidtagits för att säkra även denna bevisning, exempelvis genom förhör med den polisman som gjort iakttagelsen. Det framgick här till av den polispromemoria som upprättats i anslutning till polisens samtal med AR på hennes bostadsadress den 26 maj 2016 att AR då bland annat uppgett att personen P – som även var närvarande under samtalet – gjort iakttagelser som kunde vara av intresse ur utredningssynpunkt. Vittnesförhör kunde därför ha hållits även med P.

Målsägandens bristande vilja att medverka har tillmätts en avgörande betydelse för ställningstagandet att inte försöka vidta några av de nu nämnda förundersökningsåtgärderna. Det innebär att Åklagare 1 gjorde en slags prognos om att de uppgivna vittnena och det omnämnda bildmaterialet, redan mot bakgrund av att AR meddelat att hon inte längre ville medverka i utredningen, inte skulle tillföra utredningen något av intresse. Även om man på detta område kan ha olika uppfattningar om det riktiga eller felaktiga i detta är det enligt min mening åtskilligt som talar för att det fanns anledning att lämna direktiv om ytterligare utredningsåtgärder i nu nämnda avseenden.

När dessa tänkbara åtgärder utförts kunde fortsatta beslut fattas på grundval av det material som därefter förelåg. Om misstankarna mot MJ hade kvarstått även efter dessa utredningsåtgärder borde åklagaren enligt min uppfattning ha gett direktiv om förhör med den misstänkte och övervägt bland annat i vilken mån ett anhållande på nytt kunde anses nödvändigt. Jag vill i denna fråga även påminna om att Justitieombudsmannen manat till försiktighet när det gäller att bedöma om brott kan styrkas eller inte innan förhör har hållits med namngivna misstänkta och vittnen (JO:s protokoll 2016-06-08, dnr 1652-2016).

Enligt min mening kan ifrågasättas om utredningen vid tidpunkten för beslutet att lägga ned förundersökningen var sådan att det kunde slås fast att ytterligare utredning inte kunde antas förändra bevisläget på något avgörande sätt. Justitieombudsmannen har anfört att om något egentligt försök att styrka brott inte görs kan beslutsmotiveringen att brott inte kan styrkas framstå som missvisande (JO:s beslut 2010-07-01, dnr 2306-2009). Åklagare 1 har upplyst att hon, utöver vad som framgår av nedläggningsbeslutet, frångått sin rutin att alltid delge en misstänkt person misstanke om brott när sådan möjlighet finns och att hon även i övrigt avstått från att vidta alla utredningsåtgärder. Anledningen har enligt henne varit att hon härigenom ville undvika att situationen skulle förvärras för AR genom en ökad risk för eventuella repressalier från MJ.

Syftet bakom detta ställningstagande har utan tvekan varit gott. Erfarenheten visar emellertid att det som regel är mycket svårt att förutse vilka praktiska konsekvenser överväganden av detta slag får i det enskilda fallet. Dessa bör därför begränsas till situationer där det är särskilt föreskrivet att ett beslut ska grundas på en prognos om personers framtida handlande.

Som redovisats ovan gäller enligt lag en absolut åtalsplikt och som ett utflöde av den principen gäller även en absolut förundersökningsplikt. Vidare gäller en objektivitetsprincip under förundersökningen och den principen gäller också ställningstagandet i frågan om en förundersökning ska läggas ned eller inte. Mot bakgrund härav får en åklagare i en situation som denna inte av hänsyn till en målsägande lägga ned en förundersökning och inte heller i övrigt avstå från att vidta adekvata utredningsåtgärder, t.ex. att delge en misstänkt person brottsmisstanke och låta förhöra personen (JO:s beslut 2010-02-26, dnr 5363-2008 och beslut 2002-12-13, dnr 1541-2002).

Detta innebär samtidigt att en åklagare som fullföljer en förundersökning genom att besluta om adekvata utredningsåtgärder inte kan klandras för den risk som målsäganden kan utsättas för med anledning av dessa. Omvänt kan det inte heller läggas en åklagare till last om en målsägande angrips av en misstänkt sedan ett beslut om tvångsmedel hävts, om beslutet att häva har grundat sig på en korrekt tillämpning av lag och praxis.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Åklagare 1 har brustit i sitt förundersökningsledarskap på ett sätt som inte har varit acceptabelt genom att lägga ned förundersökningen utan att först vidta de ytterligare utredningsåtgärder som följer av dels Åklagarmyndighetens ovannämnda handböcker (se särskilt Handläggning av fridskränkingsbrotten, s. 29 ff. och Bemötande av brottsoffer s. 18 ff.), dels JO:s ovan redovisade uttalanden angående vikten av att skaffa sig ett fullgott beslutsunderlag innan en förundersökning läggs ned.

Av det granskade materialet går det emellertid inte att dra några säkra slutsatser om vad fortsatta utredningsåtgärder slutligen skulle ha kommit att resultera i. Därför är det inte heller möjligt att uttala sig om det skulle ha funnits förutsättningar för att på nytt fatta beslut om att anhålla MJ och om tillräckliga skäl för åtal skulle komma att föreligga.

Som jag redan inledningsvis framhållit syftar denna granskning inte till att klarlägga om mordet på AR hade kunnat undvikas genom en annan handläggning. Jag vill understryka att vad som framkommit inte heller lämnar något utrymme för att dra slutsatser i denna fråga.

Slutsatser av tillsynsärendet m.m.

I tillsynsärendet har tydligt framkommit behovet av dels att gällande riktlinjer och rutiner för handläggningen av denna typ av ärenden följs, dels att åklagarens självständiga ansvar för sina beslut står klart även i fall där åklagaren endast tillfälligtvis övertar förundersökningsledarskapet.

Inom Åklagarmyndigheten pågår ett kontinuerligt rättsligt utvecklingsarbete. Detta innefattar bland annat följande projekt.

Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Göteborg, har nyligen i samverkan med Polismyndigheten, Utvecklingscentrum Väst, vidareutvecklat ett bästa arbetssätt för utredning av brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna, bl.a. genom s.k. checklistor för polis och åklagare. Syftet med arbetssättet är att uppnå korta handläggningstider och att förbättra kvaliteten i bevissäkringen. Målet är att säkra bevisning tidigt i en utredning och därmed minska risken för att den fortsatta utredningen blir avhängig av målsägandens inställning till att medverka, men också att säkerställa medverkan från målsägandens sida genom att förbättra stödet till honom eller henne. Det bästa arbetssättet tar även upp hur situationen när en målsägande inte längre vill medverka bäst hanteras.

Ett särskilt projekt har nyligen startats i syfte att säkerställa att rättslig information i form av bland annat riktlinjer, rättspromemorior och handböcker finns lätt tillgänglig och når ut till alla åklagare. I detta ligger också att spridningen av rättslig information ska samordnas med utbildningsverksamheten inom myndigheten. Som ett komplement till de mer renodlade utbildningsinsatserna anordnas även med jämna mellanrum erfarenhetsseminarier.

Inom Åklagarmyndigheten tillhandahålls vidare en fördjupningsutbildning om brott i nära relation och sexualbrott som ger en djupare förståelse för bakgrunden och hur berörda parter agerar och reagerar. De iakttagelser som gjorts i detta tillsynsärende kommer att tas tillvara i det fortsatta rättsutvecklingsarbetet och i utbildningsverksamheten.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad, vice riksåklagaren Kerstin Skarp, efter föredragning av kammaråklagaren Göran Kvist. I ärendets handläggning har även tillsynschefen Per Lindqvist deltagit.

Kerstin Skarp

Göran Kvist

Kopia för kännedom till:

A åklagarkammare

Områdeschefen

Utvecklingscentrum Göteborg

Utbildningscentrum

Målsägandebiträdet advokaten KK

Polismyndigheten